

Johanna Karimäki vihr ym.

Kirjallinen kysymys kehitysvammaisten työllisyysasteen nostamisesta ja tuetusta oppisopimuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa on noin 25 000 työikäistä kehitysvammaista, mutta vain noin 500 heistä tekee työsuhteista palkkatyötä. Tämä tarkoittaa, että vammaisten työllisyysaste on 2 %. Tuhansia vammaisia henkilöitä jätetään työelämän marginaaliin tai täysin ulkopuolelle. Työ on vammaisille väylä osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen sekä oman taloudellisen tilanteen parantamiseen.

Kehitysvammaisista nykyistä huomattavasti isompi määrä voisi työllistyä tavalliseen palkkatyöhön, jos heille annettaisiin siihen mahdollisuus. Suomessa on tuhansia kehitysvammaisia, joilla on sekä koulutus että halua työntekoon. On arvioitu, että 3 000 henkilöä voisi työllistyä työsuhteiseen palkkatyöhön.

Pääsy oikeaan työhön ja oikeaan työpaikkaan merkitsee vammaiselle nuorelle paljon. Kuuluminen työyhteisöön antaa tunteen, että on tarpeellinen ja tasavertainen ihminen. Lisäksi työstä saatu korvaus parantaa toimeentuloa. Näin työllistyminen avoimille työmarkkinoille päästää ihmisen henkisestä ja aineellisesta köyhyysloukusta. Myös yhteiskunta hyötyy siitä, että kaikkien ihmisten potentiaali saadaan työelämän käyttöön.

Vaikkeimmin työllistyvien ryhmien työvoiman käyttöönottoon voitaisiin panostaa lisäämällä oppisopimuskoulutusta eli työpaikalla oppimisen ja teoriaopiskelun yhdistelmään perustuvaa ammatillista koulutusta. Tuettu oppisopimuskoulutus toimii hyvänä kouluttautumisen- ja työllistymisväylänä. Tuetulla oppisopimuksella on saatu hyviä tuloksia aikaan maailmalla, mutta Suomessa sitä on hyödynnetty liian vähän.

Saksassa oppisopimuskoulutusta on kehitetty yhteistyössä maan työelämän kanssa, kun taas Suomessa ammatillinen koulutus on rakennettu erillään. Suomessa oppisopimuskoulutuksen tarjoamat mahdollisuudet ovat sivuroolissa ja kehitystyö niiden osalta on ollut vaihtelevaa. Näin ollen myös erityisopiskelijoille tarkoitettu oppisopimuskoulutus on ollut pienimuotoista. Saksassa työnantajien lakisääteinen velvoite työllistää vammaisia yhdessä oppisopimuskoulutuksen valtaseman kanssa antaa sikäläisille erityisopiskelijoille selkeästi paremmat mahdollisuudet työllistyä avoimille työmarkkinoille kokopäivätyöhön ja erityisesti suurten yritysten palvelukseen.

Oppisopimuksen tulokset sekä Saksassa että Suomessa osoittavat, että oppisopimuskoulutus estää selkeästi syrjäytymistä. Se antaa vammaisille ja osatyökykyisille kokemuksen osallisuudesta sekä mielekkästä, arvokkaasta elämästä. Suurin osa mm. Marja Irjalan väitöskirjassa mukana ol-

Kirjallinen kysymys KK 496/2017 vp

leista vammaisista oppisopimusopiskelijoista oli sijoittunut koulutuksen jälkeen työsuhteeseen joko kokopäivä- ja erityisesti Suomessa osa-aikatyöhön.

Tuetun oppisopimuksen toimintamallia on kehitettävä järjestämällä ja vakiinnuttamalla ryhmäkohtaisen työhönvalmentajan rahoitus koko oppisopimuskoulutuksen ajalle. Työkyvyttömyyseläkkeen lepäämäänjättämisen lainsäädäntö on uudistettava siten, että eläkkeen voi jättää lepäämään koko tuetun oppisopimuskoulutuksen ajaksi. Myös Suomessa tulee ottaa käyttöön työnantajien lakisääteinen velvoite työllistää vammaisia.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä vammaisten työllisyysasteen nostamiseksi ja tuetun oppisopimuskoulutuksen tehokkaammaksi käyttöön ottamiseksi?

Helsingissä 10.11.2017

Johanna Karimäki vihr
Krista Mikkonen vihr